

باشووری کوردستان له زۆر وڵاتی جیهان به هیژتره



به گوێره‌ی رۆژنامه‌ی ئیندیپیندیته‌ی به‌ریتهانی، باشووری کوردستان به‌ره‌وشی ئیستایشه‌وه له‌گه‌ڵ وڵاتی ئه‌ندامی رێکخراوی نه‌توه‌ی ١٦ گه‌ڵێک وڵاتی ئه‌ندامی رێکخراوی نووسه‌ری ناواری ئینگلیزی له‌نووسینیکی بالکیشدا رۆژی هه‌ینی رابردوو، له‌ژێر ناوی (له‌دایک بوونی نه‌توه‌یه‌ک) دا که له‌رۆژنامه‌ی ئیندیپیندیته‌ی دا بڵاوکراوه‌توه ئاماژه‌ی به‌ره‌وشی ئیستای باشووری کوردستان کردووه و راشکاوه‌ی دووبایی له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی کردۆته‌وه که هه‌رێمی کوردستانی فیدراڵ به‌ به‌راورد له‌گه‌ڵ هه‌ندیک وڵات که ئه‌ندامی رێکخراوی نه‌توه‌ی به‌کرتووه‌کان زۆر پێشکه‌وتووتره‌، گرنگی تاییته‌ی هه‌رێمی و جیهانی هه‌یه‌.

گۆڤژگی

ROJI GEL



هه‌فته‌نامه‌یه‌کی سیاسی رۆشنییری گشتییه‌ی، حزبی رزگاری کوردستان ده‌ری ده‌کات

ژماره (151) یه‌کشه‌مه‌مه 2006/6/25

هه‌ندی رۆژنامه‌نووسی کورد شینی عیراقچیتی ده‌گیرن و داوا له‌به‌غدا ده‌که‌ن که نالیکی ئاسمانی به‌زمانی ئه‌وان دا به‌هه‌زینی

یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا ریفۆرمی زیاتر له‌تورکیا ده‌خوازی



رایه‌گه‌یانده‌: پاییزی داهااتوو دانوستانده‌کان سه‌باره‌ت به‌ئه‌ندامیتی تورکیا له‌نیوان یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا و تورکیا ده‌سه‌ت پیده‌که‌نوه، به‌لام تا ئیستا تورکیا ریفۆرمی پێویستی له‌سه‌ر ئاستی نیوه‌خۆدا به‌پێوه‌نه‌بردوه، هه‌لۆیستی نه‌رینی به‌رانبه‌ر قوبرس پێشان نه‌داوه، بۆیه ئه‌گه‌ر درێژه به‌و سیاسه‌ته‌ی بده‌ت، رێگه‌ی گه‌یشتنی به‌یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا سه‌خت و دژوار ده‌بێته‌وه. له‌لایه‌کی دیکه‌شه‌وه ده‌وله‌تی تورک به‌گه‌ف وه‌لامی هه‌ره‌شه‌کانی یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا ده‌داته‌وه و ده‌لی: ئه‌گه‌ر گوشاری دیکه‌ بخه‌ری سه‌ری پێوه‌ندییه‌کانی له‌گه‌ڵ ئه‌و یه‌گیته‌ی راده‌گری.

یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا دووبات ده‌کاته‌وه ئه‌گه‌ر تورکیا ریفۆرمی زیاتر له‌نیوه‌خۆی وڵات به‌رێکوپێکی ئه‌نجام نه‌دات و هه‌لۆیستی خۆی به‌رانبه‌ر قوبرس که ئه‌ندامیکی یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا به‌یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا دووچاره‌ی ره‌خنه‌ی زیاتر ده‌بێته‌وه. به‌رپرسیکی کۆمیتیه‌ی به‌رفراوانکردنی یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا له‌نیو به‌رله‌مانی ئه‌وروپادا،

داواي ئازادکردنی به‌ندکرانی سیاسی له‌سوریه‌ی ده‌گری

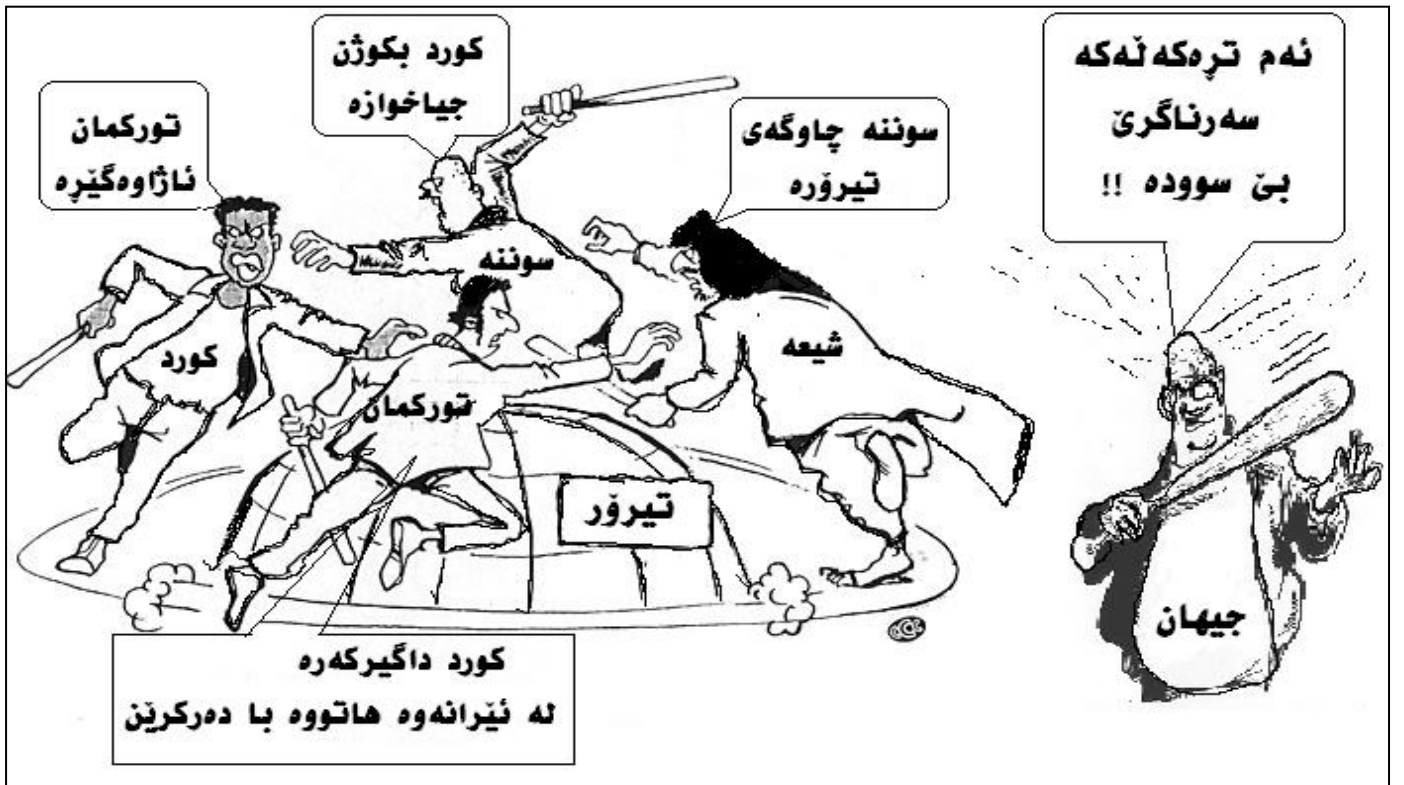
په‌رله‌مانی ئه‌وروپا بۆ جارێکی دیکه داواي ئازادکردنی به‌ندکرانی سیاسی و رامانی له‌سوریه‌ی کرد. ئه‌ندامانی په‌رله‌مانی ئه‌وروپا له‌کۆبوونه‌وه‌یه‌کدا که له‌ نیوه‌راستی مانگی حوزه‌یران به‌پێوه‌چوو، داوايان له‌حکومه‌تی سووریه‌ی کرد که تیکرایی به‌ندکرانی سیاسی ئازاد بکا و کارێک بکا که به‌ندکرانی به‌په‌له‌و به‌شێوه‌یه‌کی به‌رده‌وام بۆ مه‌رج رێگه‌یان پێدێرێ ديار له‌گه‌ڵ پارێزه‌ران و که‌سو کاریان بکه‌ن. ئه‌ندامانی په‌رله‌مانی ئه‌وروپا تیشکیان خسته‌ سه‌ر پێویستی په‌یمانی هاوکاری له‌نیوان یه‌گیته‌ی ئه‌وروپا و سووریا که تا ئیستا ئیمزانه‌کراوه، به‌وه‌ی حکومه‌تی سووریا به‌لێن بداره‌وه‌شی مافه‌کانی مرۆف له‌و وڵاته‌دا باشت بکا. رێکخراوه‌کانی مافی مرۆف هێزه‌ نه‌یاره‌کانی سووریا به‌رده‌وام دیمه‌شق به‌وه تاوانبار ده‌که‌ن که به‌ره‌شوکی خه‌ک ده‌گری زیندانیان ده‌کات. له‌م رۆژانه‌دا بۆ جارێکی دیکه‌ش دادگی ئاسایشی سووریا سزای یه‌ک ساڵ زیندانیکردنی بۆ محمه‌د غانم که نووسه‌ریکی ناسراوی نۆستی کوردانه‌ی بریه‌وه، پاشان له‌ژێر گوشاری ده‌ره‌کی سزاکه‌ی بۆ 6 مانگ که‌م کرایه‌وه، ناوبراو رۆژی 31-3-2006 پشیدا له‌سه‌ر پشتمانیکردنی له‌زمانی کوردیدا 15 رۆژ زیندانیکردنی به‌سه‌ردا سه‌پێنابوو.

ئیستا له‌ده‌ستووری عیراقیدا زمانی کوردی وه‌ک زمانی فهرمی ده‌وله‌ت له‌کوردستان و عیراق ناسیندراوه. لیستی هاوپه‌یمانی کوردستان له‌نیو په‌رله‌مانی عیراقدا هه‌یه‌و سه‌رکۆماریش کورده‌ که‌چی

حکومه‌تی مالکی دانوستان له‌گه‌ڵ تیرۆریستان ده‌کات



نوری مالکی، سه‌رۆکۆه‌زیرانی عیراق راشکاوه‌ داواي دانوستان له‌گه‌ڵ ئه‌و گروپه‌ چه‌کدارانه‌ ده‌کات که پێشتر وه‌ک تیرۆریست و مرۆف کوژ باسیان لێوه‌ ده‌کا. رۆژنامه‌ی تایمزی به‌ریتهانی له‌ژماره‌ی دوینیدا بڵاوی کردوه که حکومه‌تی عیراق به‌نیازه‌ لیبۆردن بۆ تیکرایی ئه‌و زیندانیه‌ی ده‌ستیان له‌کوشتنی عیراقیه‌کاندا نه‌بووه، ده‌ریکات. به‌گوێره‌ی رۆژنامه‌یه‌که ئه‌م لیبۆردنه‌ له‌جوارچێوه‌ی به‌رنامه‌ی ئاشتبوونه‌وه‌ی نیشتمانییدا دیت که بریاره‌ حکومه‌تی عیراقی به‌مه‌به‌ستی ئاسایکردنه‌وه‌ی باروئۆخی ئاسایش و هه‌ولدان بۆ بنه‌یکردنی تیرۆر له‌وڵاته‌دا رایه‌گه‌یه‌تی. له‌لایه‌کی



پێشانی گه‌لی کوردستانی بده‌ن، داوا ده‌که‌ن که نالیکی ئاسمانی سه‌ر به‌حکومه‌تی عیراق به‌زمانی کوردی دا به‌هه‌زینی. به‌مه‌به‌ستی ناره‌زایی ده‌ریپه‌ین له‌به‌رامبه‌ر نه‌بوونی که‌نالیکی ئاسمانی سه‌ر به‌حکومه‌تی عیراق به‌زمانی کوردی هه‌ر یه‌ک له‌رادییۆی ده‌نگی کوردستان و ئانسانی هه‌والی کوردستان بریاریان داوه بۆ ماوه‌ی یه‌ک هه‌فته‌ مان بگرن. هه‌رچه‌نده شێوازی مانگرتنیه‌یان نه‌زانراوه، به‌لام ئه‌وان له‌یاداشتیکیدا که بۆ حکومه‌تی عیراق و حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان ئاراسته‌یان کردوو، داوايان کردوو که نالیکی ئاسمانی هاوشێوه‌ی عیراقیه‌ی دا به‌هه‌زینی و به‌زمانه‌کانی کوردی و

رۆژه‌فۆ

په‌رله‌مان نوێنه‌رایه‌تی گه‌ل ده‌کات و له‌ جیاتی ئه‌وانه‌وه‌ یاسا و بریاره‌کان ده‌رده‌کات. لیست و پالیئوره‌کانیش که ده‌نگی خه‌ک و هه‌رده‌گرن و به‌هه‌زی ده‌نگه‌رانه‌وه‌ ده‌رگه‌ی په‌رله‌مانیان بۆ ده‌کرتووه‌ و پشکی تاییه‌تیان له‌ یاسادانان و ده‌رکردنی بریاره‌کاندا ده‌بن. سه‌نگایه‌ی ره‌وایه‌تی ئه‌و پالیئوره‌ی راسته‌وخۆ به‌ده‌نگی چه‌ماوه‌روه‌ ده‌گه‌نه‌ په‌رله‌مان له‌وانه‌ تاییه‌ته‌ندتره‌ که له‌هێو لیسته‌ براره‌کانه‌وه‌ ره‌وانه‌ی په‌رله‌مان ده‌کرتن. له‌ هه‌ردوو باره‌که‌دا ئه‌وانه‌ ده‌گه‌نه‌ په‌رله‌مان به‌شێوه‌یه‌ک له‌ شێوه‌کان نوێنه‌رایه‌تی گه‌ل ده‌که‌ن. له‌به‌رانبه‌ر چاره‌نووس و داهااتوی گه‌ل نیشتمانی به‌رپرسیار ده‌بن، به‌قه‌رزاری ئه‌وه‌که‌سانه‌ش ده‌مینه‌وه‌ که‌ده‌نگیان پێداون و ره‌وانه‌ی په‌رله‌مانیان کردوون. ئه‌ریکه‌ په‌رله‌مانتێر زۆر له‌وه‌ هه‌سته‌وه‌رو گه‌وره‌تره‌ که به‌زاره‌کی باسی لێوه بکری، ئی مخابن زۆریه‌ی ئه‌ندامانی په‌رله‌مان هه‌ست به‌و پیرۆزی گه‌وره‌یه‌ی ناکه‌ن و له‌ئاست ئه‌و به‌رپرسیاریتییه‌دا نایه‌نوه‌. ئه‌ریکه‌ په‌رله‌مانتێر له‌وکاته‌وه‌ ده‌ست پیده‌کات که له‌رێگه‌ی سۆیند خواردنه‌وه‌ ناچار ده‌کری که راستوێژانه ره‌فشار له‌گه‌ڵ ره‌وش و رووداوه‌کاندا بکات و له‌خه‌می به‌رزوه‌ندی گه‌ل نیشتمانی خۆی ته‌رخان بکا.

په‌رله‌مانتێر چاری رۆشنی چه‌ماوه‌رو ئاوینه‌ی بالانۆینی ده‌نگه‌ وه‌رگیراوه‌کانه‌، نابێ له‌چه‌ماوه‌ر دابهری و ئاگی له‌نیش و ئازاره‌کانی خه‌ک نه‌مینی. ئه‌ندام په‌رله‌مانێک ئه‌گه‌ر راسته‌وخۆ نه‌چێته‌ نێو چه‌ماوه‌رو گوێ بۆ گه‌لیه‌ی ره‌خنه‌ و داخوازییه‌کانیان شل نه‌کات، هه‌قانیته‌ی نوێنه‌رایه‌تی کزده‌بێ و له‌توانای دانایی، خواسته‌کانی گه‌لیک رهنگ پێداته‌وه. په‌رله‌مانتێرێک ئه‌گه‌ر ئاگی له‌ نرخی بازار نه‌بێ، هه‌ست به‌نازاری قه‌یرانی نیشته‌جیبوون، سووته‌مه‌نی، ئاووکاره‌یا نه‌کات و نه‌زانی گه‌رت و ئارێشه‌کانی چه‌ماوه‌ر چین، له‌رۆبۆتیکی قورمیشکرا و به‌ولاوه‌ رۆل کاریه‌ری له‌سه‌ر داهااتوی نیشتمانی دانایی، زیاتر په‌رۆشی ئه‌وه‌ ده‌بێ که دلی سه‌رکرده‌کانی حزب به‌لای خۆیه‌وه رابکێشی و ئه‌وان له‌خۆی رازی بکا. په‌رله‌مانتێرانی وڵاتان ئه‌گه‌ر له‌سه‌ر لیستی حزبه‌کانیش هه‌ ده‌گه‌نه‌ چه‌ماوه‌ر، به‌لام ویست و بریاری خۆیان به‌حزب ناسپێرن و رازیش نابن که حزب له‌پشته‌وه‌را قورمیشیان بکا.

په‌رله‌مانتێرانی کوردستان چونکه له‌لایه‌ن حزبه‌کانه‌وه‌ ره‌وانه‌ی په‌رله‌مان کراون و راسته‌وخۆ ده‌نگی خه‌لکیان وه‌رنه‌گرتووه، چاوپه‌ره‌وه‌ژێرو شه‌رمه‌زاری حزب و سه‌رکرده‌کان، له‌نیو په‌رله‌مانیشدا ده‌یانوه‌ی پاداشتی ئه‌و چاکه‌یه‌ی حزب بده‌نوه، هه‌ر بۆیه به‌موو له‌سیاسه‌تی حزب لانه‌ن. ئه‌گه‌ر که‌سێک دژی سیاسه‌تی حزبه‌کانی ئه‌وان هه‌لۆیستی وه‌رگرت و ده‌نگی ناره‌زایی ده‌ریپه‌ی، ئیدی په‌رله‌مانتێر ئه‌رک و وه‌زیفه‌ی خۆی له‌بیر ده‌کات و له‌جیاتی حزبه‌که‌ی سه‌نگه‌ر ده‌گری، به‌مه‌موو توانایه‌وه‌ هه‌ولی ده‌مکو‌تکردن و خنکاندن ئه‌و ده‌نگه‌ نارازییه‌ ده‌دات. په‌رله‌مانتێرانی کوردستان ئه‌و ئه‌وه‌ندی سه‌رکرده‌ی حزبه‌کانیان له‌هه‌ولی ئارایشکردنی ئادگار و سیمای حزبه‌کانی خۆیان. کاتێ حزبه‌کانیان له‌به‌رانبه‌ر گوشارو گه‌لییه‌کانی چه‌ماوه‌ر ویکدێنه‌وه، په‌رله‌مانتێران له‌بیریان نامینی که به‌نوێنه‌رایه‌تی خه‌ک له‌و شۆینه‌ دانیشتون و ئه‌و په‌له‌یه‌یان وه‌رگرتووه، راسته‌وخۆ لاگری له‌ حزب ده‌که‌ن و له‌سه‌نگه‌ری حزبه‌وه‌ له‌به‌رانبه‌ر چه‌ماوه‌ر راده‌وستن. به‌شێک له‌په‌رله‌مانتێران چونکه له‌رووی داراییه‌وه‌ خۆیان دابین کردووه، یان دابینکراون، گه‌رتی سووته‌مه‌نی و ئاو و کاره‌بایان نیه، بۆخۆیان ناچنه‌ بازو پاسه‌وانه‌کانیان پێداویستییه‌کانیان بۆ دابین و ئاماده‌ ده‌که‌ن، ئیدی هه‌ر به‌راستی ئاگایان له‌خواست و ئارێشه‌کانی چه‌ماوه‌ر نه‌ماوه. په‌رله‌مانتێری و هه‌یه‌ گه‌لیه‌ی ره‌خنه‌ و داخوازییه‌کانی خه‌ک له‌ژێر پێی ده‌نی، له‌پێناو رازیکردنی دلی حزب ئاماده‌یه‌ تیکرایی دلسۆزان و رۆشنه‌بیران تۆمه‌تبار بکا. ئیبه‌م خوازیریان چا و به‌ ره‌فتارو کزده‌وه‌کان بخشیندێته‌وه‌ و رێگه‌ نه‌دری له‌نیو پیرۆزی په‌رله‌مانه‌وه، پیرۆزیه‌کانی خه‌ک له‌ککه‌دار بکرتن.